

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

VEDTAK MED PÅLEGG OM RETTING

Skolens aktivitetsplikt for å sikre at
elevene har et trygt og godt skolemiljø

Åmot kommune – Åmot ungdomsskole

Sammendrag

Vi har ført tilsyn med Åmot kommune og Åmot ungdomsskole. Temaet for tilsynet er skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Formålet med tilsynet er bedre regelverksetterlevelse på disse områdene slik at elevene i en størst mulig grad kan oppleve et trygt og godt skolemiljø.

Varsel om tilsyn ble gitt i brev av 25.06.20. Dokumentasjon ble oversendt Fylkesmannen innen fristen den 18.09.20. Våre vurderinger og konklusjoner er basert på egenrevisjoner i RefLex og skriftlig dokumentasjon, i tillegg til observasjoner/informasjon fra intervju med elever, ansatte og rektor ved skolen den 14.10.20. Videre er det gjennomført en kort avklaringsamtale med rektor den 10.11.20. Sluttmøte ble holdt den 25.11.20, og kommunen kom med sine kommentarer til foreløpig rapport i brev datert 04.12.20. Se ellers «dokumentasjonsgrunnlaget» som er vedlagt denne rapporten.

Avdekkede lovbrudd og veien videre

Fylkesmannens tilsyn med Åmot ungdomsskole sitt arbeid med aktivitetsplikten har avdekket lovbrudd på følgende områder:

- Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
 - Plikten til å følge med
 - Plikten til å gripe inn
 - Plikten til å varsle
 - Plikten til å undersøke
 - Høre berørte elever
 - Plikten til å sette inn egnede tiltak
- Plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber ved skolen krenker en eller flere elever
 - Plikten til å undersøke
 - Plikten til å varsle
- Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak
 - Utarbeide en skriftlig plan i tråd med lovens krav når skolen skal sette inn tiltak i en sak

Kommunen har mottatt en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. På bakgrunn av kommunens uttalelse har vi gjort noen endringer i rapporten. Det er imidlertid ikke gjort noen endringer i konklusjoner og korreksjonspunkter. Fylkesmannen fatter med dette vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til **15.03.2021**, se mer om dette til slutt i denne rapporten.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	7
1.1.	Kort om kommunen.....	7
1.2.	Om gjennomføringen av tilsynet.....	7
1.3.	Avklaringer og definisjoner	8
1.4.	Om denne rapporten – sett i lys av kommunens kommentarer til foreløpig rapport.....	9
2.	Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø	10
2.1.	Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?.....	10
	Rettslige krav.....	10
	Fylkesmannens observasjoner	10
	Fylkesmannens vurderinger.....	11
	Fylkesmannens konklusjon	11
2.2.	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet?	11
	Rettslige krav.....	11
	Fylkesmannens observasjoner	12
	Fylkesmannens vurderinger.....	13
	Fylkesmannens konklusjon	15
2.3.	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?..	15
	Rettslige krav.....	15
	Fylkesmannens observasjoner	16
	Fylkesmannens vurderinger.....	17
	Fylkesmannens konklusjon	18
2.4.	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	18
	Rettslige krav.....	18
	Fylkesmannens observasjoner	18
	Fylkesmannens vurderinger.....	19
	Fylkesmannens konklusjon	20
2.5.	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?.....	20
	Rettslige krav.....	20
	Fylkesmannens observasjoner	21
	Fylkesmannens vurderinger.....	21
	Fylkesmannens konklusjon	21
2.6.	Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller?.....	21

Rettslige krav.....	21
Fylkesmannens observasjoner	22
Fylkesmannens vurderinger.....	22
Fylkesmannens konklusjon	22
2.7. Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?.....	22
Rettslige krav.....	22
Fylkesmannens observasjoner	23
Fylkesmannens vurderinger.....	23
Fylkesmannens konklusjon	25
2.8. Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?	25
Rettslige krav.....	25
Fylkesmannens observasjoner	25
Fylkesmannens vurderinger.....	25
Fylkesmannens konklusjon	26
2.9. Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?.....	26
Rettslige krav.....	26
Fylkesmannens observasjoner	26
Fylkesmannens vurderinger.....	27
Fylkesmannens konklusjon	28
2.10. Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?.....	28
Rettslige krav.....	28
Fylkesmannens observasjoner	29
Fylkesmannens vurderinger.....	29
Fylkesmannens konklusjon	30
3. Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever	30
3.1. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	30
Rettslige krav.....	30
Fylkesmannens observasjoner	31
Fylkesmannens vurderinger.....	31
Fylkesmannens konklusjon	32
3.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?	32
Rettslige krav.....	32
Fylkesmannens observasjoner	33
Fylkesmannens vurderinger.....	33

Fylkesmannens konklusjon	33
3.3. Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?.....	33
Rettslige krav.....	33
Fylkesmannens observasjoner	33
Fylkesmannens vurderinger.....	34
Fylkesmannens konklusjon	34
3.4. Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	34
Rettslige krav.....	34
Fylkesmannens observasjoner	35
Fylkesmannens vurderinger.....	35
Fylkesmannens konklusjon	36
3.5. Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?.....	36
Rettslige krav.....	36
Fylkesmannens observasjoner	36
Fylkesmannens vurderinger.....	36
Fylkesmannens konklusjon	37
4. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak	37
4.1. Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?	37
Rettslige krav.....	37
Fylkesmannens observasjoner	37
Fylkesmannens vurderinger.....	37
Fylkesmannens konklusjon	38
4.2. Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den?	38
Rettslige krav.....	38
Fylkesmannens observasjoner	38
Fylkesmannens vurderinger.....	39
Fylkesmannens konklusjon	39
4.3. Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?.....	39
Rettslige krav.....	39
Fylkesmannens observasjoner	39
Fylkesmannens vurderinger.....	40
Fylkesmannens konklusjon	40
4.4. Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?	40
Rettslige krav.....	40
Fylkesmannens observasjoner	41

Fylkesmannens vurderinger.....	41
Fylkesmannens konklusjon	42
4.5. Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?	42
Rettslige krav.....	42
Fylkesmannens observasjoner	42
Fylkesmannens vurderinger.....	42
Fylkesmannens konklusjon	43
4.6. Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?.....	43
Rettslige krav.....	43
Fylkesmannens observasjoner	43
Fylkesmannens vurderinger.....	43
Fylkesmannens konklusjon	43
5. Våre reaksjoner.....	44
5.1 Pålegg om retting.....	44
5.2 Oppfølging av påleggene	45
6. Dere har rett til å klage	45
7. Vedlegg - Liste over dokumentasjon.....	46

1. Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom skolen og kommunen ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting. Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1. Kort om kommunen

Åmot kommune ligger sør i Østerdalen, i det som tidligere var Hedmark fylke, fra 01.01.20 i Innlandet fylke. Kommunen hadde ved utgangen av 2. kvartal 2020 cirka 4.300 innbyggere¹. Kommunen har en ungdomsskole (Åmot ungdomsskole) og to barneskoler (Rena skole og Osen oppvekstsenter). I tillegg ligger den en friskole i kommunen (Åmot Montessoriskole)². Sektorleder oppvekst er tjenesteleder for skolene, og er organisert under rådmannen.

Åmot ungdomsskole hadde 153 elever skoleåret 2019/2020³, og har ifølge sin egen hjemmeside cirka 25 ansatte. Elevene er fordelt på 8.-10. trinn.

Det ble varslet tilsyn med skolen på bakgrunn av en helhetlig ROS-analyse. Denne risikovurderingen bygger på informasjon Fylkesmannen har fra ulike kilder.

1.2. Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Åmot kommunen i brev av 25.06.2020. Dere ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø er temaet for tilsynet. Vi har kontrollert følgende undertemaer:

1. Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4.

¹ <https://www.ssb.no/kommunefakta/amot>

² <https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/aamot-kommune?>

³ <https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/aamot-ungdomsskole?>

2. Plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever, jf. opplæringsloven § 9 A-5.
3. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om Åmot kommune oppfyller kravene i regelverket når det gjelder skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. For å kontrollere dette har vi undersøkt praksis ved Åmot ungdomsskole. Vi ønsker at tilsynet skal være en støtte for skoleeier og skolelederne i kommunen. Vi håper at skoleeier og skolelederne blir styrket i sitt videre arbeid når det gjelder skolemiljø og skolens aktivitetsplikt. Gjennom tilsynet ønsker vi å bidra til å gjøre regelverket bedre kjent og at tilsynet vil ha en læringseffekt.

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket. I denne rapporten presenterer vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner.

1.3. Avklaringer og definisjoner

Med regelverket mener vi opplæringsloven med forskrifter og andre lover og forskrifter som gjelder for skolen innenfor det området vi kontrollerer. Særlig aktuelle er forvaltningsloven og barnekonvensjonen.

Virkeområdet for kapittel 9 A er skolen, skolefritidsordningen (SFO) og leksehjelpstilbudet. I dette tilsynet omfatter skolemiljø det psykososiale skolemiljøet og ikke det fysiske skolemiljøet.

At rektor skal sikre at skolen oppfyller et krav i regelverket, betyr at rektor må ha bestemt en fast fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Dette er nødvendig der regelverket gir skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet, slik at skolen selv må operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke et krav at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen. Rektor må i tillegg følge opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis.

I noen tilfeller har ikke skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet, fordi fremgangsmåten er gitt. At rektor skal følge opp at skolen oppfyller et krav i regelverket, betyr at rektor må forsikre seg om at den gitte fremgangsmåten blir oppfylt i praksis på skolen. Eksempel: «Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?». Her følger fremgangsmåten av aktivitetsplanen, men rektor må følge opp at skolen gjør det som følger av aktivitetsplanen.

At rektor skal sørge for at et krav blir oppfylt, betyr at oppgaven er av en slik art at det ikke er nødvendig med en fast fremgangsmåte. Dette kan gjelde mindre oppgaver eller aktiviteter. Eksempel: «Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?» Det kan i tillegg gjelde større oppgaver hvor det er unaturlig med en fast fremgangsmåte. Eksempel: «Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et inkluderende og trygt skolemiljø?»

Kravene om at rektor skal sikre, følge opp eller sørge for noe, er alle utslag av rektors plikt til å arbeide systematisk slik at kravene i loven blir oppfylt. Når kontrollspørsmålet ikke inneholder krav om at rektor skal sikre, følge opp eller sørge for noe, betyr det at vi ikke skal vurdere det systematiske arbeidet til rektor, men kun vurdere om skolen oppfyller kravet i praksis.

1.4. Om denne rapporten – sett i lys av kommunens kommentarer til foreløpig rapport

Fylkesmannen viser til at det både i forkant av sluttmøtet, på sluttmøtet og i kommunens kommentarer til foreløpig rapport kom noen generelle kommentarer om vår saksbehandling og måten vi fører tilsyn og skriver rapport på. Dette hører ikke direkte hjemme i en rapport, og det er heller ikke lagt vekt på i vår vurdering av om vi skal endre våre vurderinger og konklusjoner.

Vi ønsker helt kort å presisere at Fylkesmannen har et selvstendig ansvar for at saken er tilstrekkelig opplyst, jf. fvl. § 17. Dette innebærer at vi skal sikre at vi innhenter og vurderer relevant dokumentasjon. Dere ble bedt om å sende inn dokumentasjon i åpningsbrevet. På formøtet/veiledningsmøtet ble det gjentatt hvilken type dokumentasjon vi ønsket. Da vi mottok dokumentasjonen og egenvurderingene i RefLex, så vi at det var mangler i både dokumentasjon knyttet til rutiner/referater mv., og til dokumentasjonen i eksempelsakene. Dette ble etterspurt den 24.09.20 og 30.09.20. Det ble for enkeltsakene bedt om at dere oversendte «dokumentasjon på hvordan skolen har arbeidet med saken og delpliktene, jf. dokumentasjonsplikten». For rutiner mv. ble det vist til at dere omtalte dette i egenvurderingen i RefLex, men at dette ikke har blitt oversendt. Vi sendte her en liste over dokumentasjon dere hadde omtalt, men ikke sendt inn. Fylkesmannen mener derfor at vi har etterspurt dokumentasjon i tråd med fvl. § 17.

Når det kommer til vår omtale av teamreferatene, så er dette et dokument Fylkesmannen har trukket frem nettopp fordi de ansatte nærmest utelukkende omtalte dette referatet i samtalene med oss. At andre dokumenter ikke er like mye nevnt/vektlagt av oss skyldes rett og slett at de ikke ble nevnt i særlig grad, og dermed heller ikke etterspurt ytterligere, siden samtlige grupper tydelig presenterte teamreferatet som «stedet hvor alt ble nedtegnet». Fylkesmannen har lest de oversendte eksemplene på referat fra ansvarsgruppemøte, og tar til disse til orientering. Samtidig har vi ikke tillagt dem vekt, av den enkle grunn at dette ikke er dokumentasjon fra en av sakene vi har fått oversendt fra før. Vi vet derfor ikke noe om saken, om det er en skolemiljøsak, om eleven har aktivitetsplan, om det er dokumentert hvordan dere oppfyller aktivitetsplikten eller hvorfor det er ansvarsgruppe rundt akkurat denne eleven. De fire etterspurte sakene er grunnlaget for det bildet vi har dannet oss, og det slik at vi derfor må ta utgangspunkt i disse sakene. Når det kommer til dokumentasjon og teamreferatene, så viser vi til vår kommentar over. Ingen av gruppene nevnte noe om at dokumentasjon legges i elevmappe.

Om egenvurderingene i RefLex skriver dere dette: «Vi har eksempler på at lærergruppe svarer NEI i hovedboksen, men så utdyper de i begrunnelsene f.eks at det ikke er aktuelt eller at elevene ikke vil dette. Vi har hørt at mye av rapportens 42 sider er automatisk generert og skrevet av systemet og ikke av en saksbehandler. Hvis det stemmer kan det tyde på at et «nei-svar» der vi kommenterer at vi egentlig mener «ja», vil tolkes negativt». I kommentaren deres viser dere til eksempler hvor dere viser til at «nei» i RefLex er skrevet med forbehold, og at det egentlig menes «ja».

Fylkesmannen merker seg at kommunen skriver i sine kommentarer at de mener at tilsynsrapporten er «automatisk generert». Rapporten er skrevet ut fra en mal, som utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og tilpasset av vårt skolemiljøteam. Dette er fordi vi fører tilsyn etter såkalt «FNT», felles nasjonalt tilsyn, hvor noe av formålet er at tilsynet skal føres på samme måte, med tilnærmet lik rapportmal, over hele landet. Alle observasjoner, vurderinger og konklusjoner

gjennomgås, vurderes og skrives inn manuelt av saksbehandlere med både juridisk og pedagogisk fagbakgrunn. Det er ingenting fra RefLex (eller andre kilder) som legges inn automatisk. Det vises blant annet til pkt. 4.3, hvor Fylkesmannen kom til at lovkravet var oppfylt selv om to ansattgrupper svarte «nei» i RefLex. Svarene fra egenvurderingen inngår i en totalvurdering, hvor et «nei» noen ganger kan indikere en usikker fremgangsmåte, mens det andre ganger kan sannsynliggjøres at svaret egentlig er et «ja».

Når det gjelder det som er kommentert knyttet opp til spesifikke punkt i rapporten, så er dette tatt inn under det aktuelle kontrollspørsmålet nedenfor. Vi har valgt å ikke endre noen vurderinger og konklusjoner, basert på at vi ikke kan sannsynliggjøre at skolens kommentarer kan føre til at vår vurdering av status på tilsynstidspunktet er noe annerledes enn det vi beskrev og vurderte i foreløpig rapport. Det betyr ikke at vi ikke har lest og vurdert alle kommunens kommentarer, men at de samlet sett ikke fører til en endring.

2. Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Aktivitetsplikten er beskrevet i opplæringsloven § 9 A-4. Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

2.1. Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-2 og 9 A-3 andre ledd.

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dere skal følge spesielt godt med på sårbare elever. Dere må skaffe dere informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet. Det er elevenes egne subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Dere skal dokumentere hvordan dere følger med.

Fylkesmannens observasjoner

I egenvurderingen har både ansatte og rektor svart at dette er noe de har kunnskap om, og at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø. I intervjuene var alle tydelige på at de tok elevene på alvor når han eller hun forteller om at de ikke har det bra eller signaliserer dette på andre måter. En gruppe var usikre på om de hadde fått

opplæring i temaet. Rektor presiserer at informasjon også er gitt til andre ansatte ved skolen, eksempelvis renholdere og kantineansatt.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Alle som jobber ved skolen, må ha eller få kunnskap om at det er elevenes subjektive opplevelse av skolemiljøet som avgjør om elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt eller ikke. Dersom elevens rett ikke er oppfylt inntreer skolens aktivitetsplikt. Alle som arbeider ved skolen eller som utfører en tjeneste er omfattet av kravet om å ha kunnskap om elevens subjektive opplevelse og de skal få kunnskap om betydningen av elevens subjektive opplevelse. Hvem som omfattes av aktivitetsplikten beror på en tolkning av ordlyden «alle som arbeider på skolen» i § 9 A-4 første og andre ledd. I brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 26. oktober 2017 fremkommer det at eksempelvis helsesøster og ansatte ved Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er omfattet av aktivitetsplikten. Videre står det i forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 57 L, at alle som oppholder seg på skolen regelmessig omfattes av aktivitetsplikten, dette vil inkludere eksempelvis renholdere og vaktmestere.

Fylkesmannens vurdering er, ut fra intervju og egenvurdering, at ansatte ved Åmot ungdomsskole har et bevisst forhold til at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø. Vi har snakket med et utvalg av ansatte, og har ikke hatt mulighet til å kontrollere *alle* yrkesgrupper som har sitt virke ved skolen (eksempelvis renholdere, vaktmestere). For disse gruppene av ansatte har vi lagt vekt på rektors uttalelser om hvilken informasjon de er gitt.

En av ansattgruppene uttrykte at de ikke hadde fått opplæring knyttet til elevens subjektive opplevelse. Fylkesmannen vurderer at det likevel ble uttrykt en tydelig praksis også fra denne gruppen, og at det dermed er sannsynliggjort at de har kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som skal ligge til grunn.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at alle som jobber på Åmot ungdomsskole har kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2 og 9 A-3 andre ledd.

2.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og sjuende ledd.

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dere skal følge spesielt godt med på sårbare elever. Dere må skaffe dere informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet. Det er elevenes egne subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Dere skal dokumentere hvordan dere følger med. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal følge med, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor gitt alle som jobber på skolen kompetanse slik at de kan gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rektor og to ansattgrupper svarer i egenvurdering og i intervju at dette har rektor gjort. Disse to ansattgruppene utdyper at dette har skjedd eksempelvis i gruppearbeid på planleggingsdager, og at det blir fulgt opp på team og i fellestid. I tillegg har ansatte fått opplæring av eksterne fagpersoner. Den siste av ansattgruppene har svart nei på spørsmålet i egenvurderingen, da de mener de ikke har fått spesifikk opplæring i dette, men at temaet er noe som diskuteres hver eneste dag på ulike arenaer på skolen.

Rektor trekker frem at alle ansatte følger en standard prosedyre for å følge med, og at det er lagt opp til hyppige møter (hver morgen) hvor informasjon kan deles. Rektor presiserer i intervju at hver enkelt ansatt vet hva de skal gjøre, og at de skal vie ekstra oppmerksomhet til den sårbare gruppen elever.

Er de som jobber på skolen kjent med hvilke forhold som kan gjøre eleven særskilt sårbar?

I egenvurdering og intervju svarer alle gruppene ja, og viser til ulike eksempler på sårbarhet og hvordan de har blitt kjent med sårbarheten hos den enkelte. Rektor utdyper at de ansatte har en felles forståelse av hva som kan kjennetegne en særskilt sårbar elev. Rektor peker på at dette først og fremst er elever som er i hjelpeapparatet og som har behov for spesialpedagogisk tilrettelegging.

Følger rektor opp at alle som jobber ved skolen i praksis er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har det bra og følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?

Skolen setter inn forsterket inspeksjon ved behov, og elever tas opp daglig på morgenmøter og annen fellestid, samt i team. I tillegg beskriver både ansatte og rektor at det brukes sosiogram årlig, som en metode for å følge med. Utover dette brukes Elevundersøkelsen, Ungdataundersøkelsen og Kultur for læring. Gruppene beskriver at rektor følger opp ved at alle vet hva de skal gjøre, at å følge med er tema i fellestid/teamtid og ved at man er to lærere på trinnet. Rektor leser alle referater og er delaktig i mange av møtene hvor følge med er tema.

Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon fra elevene om hvordan de har det på skolen?

Ansatte og rektor beskriver i egenvurdering og intervju at dette gjøres på ulike måter. Det kan gjøres mer planlagt i form av elevsamtaler/utviklingssamtaler, og mer ved behov i enkeltsaker og i dialog med hjemmet. Sosiogram utarbeides årlig.

Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø?

I egenvurdering og intervju beskriver gruppene at dokumentasjonen i hovedsak gjøres via referat fra team-møter. Rektor mener dette referatet er egnet til å følge med på elever, særlig de sårbare. Rektor forteller at han har ansvaret for å overføre viktig informasjon til elevmappen. Gruppene beskriver også at det opprettes logg på enkelte elever ved behov. Utover dette dokumenteres elevsamtaler og faglige evalueringer (fremovermeldinger) i Visma (disse dokumentene kan også inneholde opplysninger om trivsel/sosiale forhold).

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«På de forannevnte møtene nevner vi at hovedtemaene alltid er hva har vi gjort siden sist, hvordan ståa er nå (altså nå i hverdagen) og hva gjør vi på veien videre. Vi kan nevne at f eks på et møte i oktober deltok to assistenter, kontaktlærer, rådgiver og rektor fra skolen, i tillegg PP-tjenesten, BUP, statped, foresatte m/tolk, en imam på link fra Bergen, hab-tjenesten, og tidligere har også barnevernet vært med. Videre følges denne eleven ikke bare 1:1 i timene, men også i alle friminutt samt et kvarter før og etter skolen hver dag. Dette er bare ett av mange eks på at vi følger svært godt med på særskilt sårbare elever, og som sagt blir alle møtereferater lagret i elevenes mapper.

Dokumentasjonen rundt sårbare og særskilt sårbare elever finnes på flere steder; gjennom utviklingssamtaler og meldinger (VISMA), loggføring (Citrix og loggbøker) og i elevmappene i Elements (referater fra møter rundt eleven, sakkyndige vurderinger, rapporter IOP m.m.) Ansatte tar utgangspunktet i at alle elever i perioder kan være sårbare eller særskilt sårbare. Derfor tar vi alle på alvor og undersøker saken gjennom å innhente informasjon, samtaler med elev og foresatte, rådføring med helse, andre relevante instanser m.m. avhengig av sakens karakter og behov. Sårbarhet hos elever er det som kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. Dette kan være knyttet til det fysiske, det psykiske, det kognitive, atferd og erfaringsgrunnlag. At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar og noe vi er ekstra vare på. Sårbare elever blir spesielt fulgt opp etter behov og ekstra tiltak settes i verk for de særskilt sårbare, jfr. Opplæringsloven §9A-4, 1. og 7. ledd. For de elevene som vi på forhånd vet er sårbare eller særskilt sårbare, er det sakkyndige råd før overgang til ungdomsskolen, overgangsmøter med tidligere kontaktlærere, møter/samtaler med foresatte ved oppstart og informasjon til kollegiet ved skolestart».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere rektors plikt til å arbeide systematisk og om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv

operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke krav om at fremgangsmåten skal være skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Den enkelte ansatte skal «*være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom*» jf. forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 57 L side 22. Det er en del av rektors ansvar gjennom det systematiske arbeidet at de ansatte har den nødvendige kompetansen til å se hvilke omstendigheter de må følge opp videre gjennom bl.a. undersøkelser. Elever som ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø kan uttrykke dette på ulike måter. Rektor må sikre at de ansatte har kompetanse til å gjenkjenne disse tegnene. De må ha kompetanse i å vite hva de skal se etter og hvordan de skal følge med.

Fylkesmannen ser av observasjonene at alle deltakerne i tilsynet mener de har kunnskap om hvordan en kan følge med og gjenkjenne tegn på at en elev ikke har det bra. En av ansattgruppene var tydelige på at de ikke hadde fått opplæring spesifikk for dette temaet, men gjennom intervju fortalte de likevel om en praksis og hvordan de får opplæring og informasjon. Vi vurderer at rektor sikrer oppfølgingen av dette gjennom de mange møtearenaene de ansatte ved skolen har, særlig morgenmøter og teamreferater.

Rektor skal videre sikre at de ansatte følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet. Gruppene viste til flere eksempler på sårbarhet, men ingen nevnte *særskilt* sårbarhet. Dette vurderer Fylkesmannen at er en indikasjon på at det ikke er en bevissthet knyttet til lovens skjerpelse knyttet til denne gruppen elever. Det ble nevnt eksempler i form av elever som er i kontakt med hjelpeapparatet og de med behov for spesialundervisning. Fylkesmannen vurderer at dette er elever som allerede er fanget opp som særskilt sårbare, men at dette bare er en liten del av de elevene som (i perioder) kan falle inn under begrepet.

Det er fra lovgiver ikke satt bestemte formkrav til hvordan det skal dokumenteres utover at det skal skje skriftlig og være på et format som kan tas ut og overbringes til andre dersom det blir spørsmål om dette. Det innebærer at hva som blir dokumentert og hvordan det dokumenteres må tilpasses den enkelte skole. Skolen må ha en praksis hvor de dokumenterer de aktivitetene som de gjennomfører for å følge med og som omfatter enkeltelever, grupper eller hele skolen.

Det ble beskrevet at det opprettes logg/loggbok for enkelte elever. Det ble ikke beskrevet en praksis på når en slik logg skal opprettes, annet enn at det var «ved behov». Fylkesmannen har ikke noe inntrykk av at særskilt sårbare elever kartlegges systematisk på noen spesifikk måte, annet enn via den informasjonen de ansatte får i skolehverdagen fra andre ansatte og eleven selv, eventuelt også fra foreldre og andre instanser. De oversendte referatene fra team-møtene viser at elevsaker er tema. Referatene viser korte beskrivelser av hendelser mv. i en noe anonymisert form. Det ligger ikke noen vurderinger knyttet til om opplysningene skal skilles ut i egen logg/elevmappe eller om dette allerede er gjort. De ansatte beskrev ikke praksisen knyttet til at det er rektor som skiller ut viktig informasjon og sørger for at denne legges i elevmappen. De oversendte elevsakene (aktivitetsplaner og annen dokumentasjon som viser hvordan skolen har jobbet med aktivitetsplikten i sakene) viser lite vurderinger knyttet til følge-med-plikten og særskilt sårbarhet.

I håndboken for de ansatte kommer det frem at team-møtene har faste punkter på agendaen, noe vi også ser igjen i oversendte eksempel-referater. Fylkesmannen greier likevel ikke å se noen utvikling i enkeltsakene, og vurderer at det vil kunne være krevende å sikre fremgang i saker og at dokumentasjon gjøres på en forsvarlig måte i dette formatet. Vi har samtidig forståelse for at dokumentasjonskravet er krevende i en hektisk hverdag ved en skole. Dette fritar ikke skolen og dens ansatte fra dokumentasjonsplikten. Basert på mangelen på en felles fremgangsmåte for hvordan informasjon overføres fra team-referatet til andre og mer etterprøvbare plattformer, så vurderer Fylkesmannen at det er fare for at det ikke blir tilstrekkelig dokumentert hvordan de ansatte følger med.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport, og mener at de kan sannsynliggjøre at de har en praksis som tilsier at de følger med, også de særskilt sårbare elevene og at dette dokumenteres.

Fylkesmannen tar kommunens kommentar til orientering. Vi mener at å sitere til lovens forarbeider, og samtidig antyde at alle elever tidvis er særskilt sårbare, viser at skolen ikke har en fast fremgangsmåte på hvordan dette skal jobbes med og vurderes. I foreløpig rapport uttrykte vi usikkerhet knyttet til om fremgangsmåten tar høyde for en sikring av at de ansatte er kjent med forskjellen på «sårbar» og «særskilt sårbar», noe vi vurderer at fremdeles ikke er sannsynliggjort at er tilfelle. Det samme gjelder hvordan dette dokumenteres. Våre vurderinger og vår konklusjon blir derfor stående uendret.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at alle som jobber ved skolen følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de ikke følger spesielt godt med på elever med særskilt sårbarhet, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og sjuende ledd.

2.3. Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og sjuende ledd.

Plikten til å gripe inn handler om umiddelbart å stanse negativ oppførsel, for eksempel ved å bryte opp en slåsskamp eller stanse en utfrysningssituasjon. Alle som jobber på skolen, skal ha nulltoleranse mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Dere skal dokumentere hvordan dere griper inn. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen griper inn mot krenkelser.

Fylkesmannens observasjoner

Har alle som jobber på skolen kompetanse til å gripe inn?

Alle beskriver i egenvurdering og intervju hvordan de har fått kompetanseheving på det å gripe inn. Beskrivelsene er tydelig rettet mot det å gripe inn i mer alvorlige, fysiske hendelser. Ingen av gruppene nevner hvordan de har fått kompetanse i det å gripe inn i øvrige saker, annet enn at det følger av den enkelte sin utdannelse og erfaring.

Sørger rektor for at alle griper inn, dersom det er mulig?

De ansatte mener at rektor følger opp at det gripes inn via dialog med ansatte/teamledere. Rektor og ass. rektor har et godt overblikk over hva som gjøres mener ansattgruppene. Rektor selv beskriver at de ansatte vet hva de skal gjøre i de ulike situasjonene, og det er lav terskel for å søke råd og ha dialog dersom noe ikke følges opp på riktig måte.

Dokumenterer skolen situasjoner hvor ansatte har grepet inn?

Ansatte og rektor er klare på at det alltid dokumenteres ved inngripen i alvorlige hendelser. Ved mindre alvorlige hendelser varierer dette, men det beskrives at mye dokumenteres i teamreferatet. En gruppe svarer i egenvurdering at inngripen i vedvarende problematikk dokumenteres. Ved alvorlige hendelser beskrives det at man, avhengig av type sak, kan dokumentere i form av anmerkninger, utvisningsvedtak, i avviksskjema, i skjema for uakseptabel elevatferd eller i en skademelding. Rektor utdyper at det i all hovedsak er to skjemaer som er i bruk når inngripen dokumenteres i alvorlige hendelser, og at dette er skjema for hhv. uønsket atferd og avvik. Det beskrives at avvikssystemet er nytt fra nå, og at de har fått en egen nettside hvor det registreres avvik, som så behandles oppover i systemet. Systemet heter Net-Power-Kvalitet. Utover dette beskriver rektor at det brukes teamreferater til dokumentasjon av inngripen.

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«Vi [lærergruppa] ser oss ikke enige i konklusjonen til fylkesmannen i dette punktet. Rektor gjør dette [sikrer] ved å:

- sette av tid på planleggingsdagene i august hvert eneste år til å gå gjennom ansatthåndboken/skolens ordens-, og oppførselsreglement, 9A og gjøre det klart for oss i plenum hvordan vi overholder denne*
- Gjøre det tydelig for alle at han leser teamreferater der hvor vi dokumenterer det pågående arbeidet til enhver tid med å sikre elevenes psykososiale miljø*
- Når det gjelder dokumentasjon av mindre alvorlige hendelser bruker vi Visma som dokumentasjon samt telefonsamtaler hjem til foresatte der det er nødvendig*
- Visma: Brukes til å føre anmerkninger samt at vi kan sende sms/meldinger direkte til foresatte*
- Jevnlige utfyllende diskusjoner i plenum om hvordan vi kan identifisere situasjoner hvor elever krenker andre og hva vi skal gjøre for å gripe inn».*

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid. Det er ikke nødvendig med en fast fremgangsmåte for at rektor skal oppfylle kravet om å «sørge for».

Gripe-inn-plikten skiller seg fra tiltaksplikten ved at de handlingene som iverksettes er utledet fra en situasjon som pågår og som er relativt akutt og hvor den ansatte umiddelbart må handle. Formålet med gripe-inn-plikten er å umiddelbart stanse negativ atferd. I forarbeidene til loven (Prop. 57 L (2016-2017) s. 23 står det blant annet om gripe-inn-plikten at det er *«svært viktig at rektor, som en del av skolens systematiske arbeid, sørger for at de ansatte kjenner plikten til å gripe inn og at de har kompetanse om hvordan det bør gjøres»*.

Fylkesmannen vurderer at det er sannsynliggjort at ansatte generelt sett griper inn. Det er et stort fokus på inngripen i mer fysiske og alvorlige saker, og det er gitt opplæring knyttet til dette. En av de tre ansattgruppene er tydelig på at det også må gripes inn i mindre alvorlige saker. Ut fra observasjonene vurderer Fylkesmannen at det er vanskelig å se hvilke føringer som er lagt for å vurdere når en skal gripe inn, og da særlig i de hendelsene og sakene som ikke er av mer alvorlig karakter. Det kan synes som at det er opp til den enkelte å definere når han eller hun skal gripe inn, og at det vil være veldig avhengig av situasjonen. Det er slik at alle ansatte selvsagt må vurdere hver situasjon konkret der og da, men Fylkesmannen mener mangelen på tydelige føringer og systematikk kan føre til en usikkerhet til når og hvordan en skal gripe inn, da med vekt på mindre alvorlige saker.

Dette underbygges av at de omtalte måtene å dokumentere inngripen på er utarbeidet med tanke på alvorlige saker. Som for de øvrige delpliktene skal skolens systematiske arbeid sørge for at alle ansatte som har grepet inn mot krenkelser foretar en forsvarlig og hensiktsmessig dokumentasjon av situasjonen. Dokumentasjonen skal skje skriftlig og være på et format som kan tas ut og overbringes til andre dersom det blir nødvendig. For de mindre alvorlige sakene var de ansatte delt i synet på om de i det hele tatt dokumenterte inngripen. Team-referatene blir nevnt også her, og dette kan være en hensiktsmessig måte å dokumentere på, særlig sett i sammenheng med at rektor leser alle referat, og de ansatte vet at han gjør dette. Samtidig vurderer Fylkesmannen at dette er en sårbar løsning. Dette er fordi informasjonen fort kan forsvinne i mengden av informasjon i referatet og det kan være utfordrende å følge opp. Det er heller ikke beskrevet noen fremgangsmåte som sikrer hvilken informasjon som på hvilket tidspunkt eventuelt overføres til elevens mappe av hensyn til å sikre etterprøvbareheten for både eleven og for skolen.

Fylkesmannen presiserer at vår konklusjon gjelder de mindre alvorlige hendelsene, da det ut fra våre observasjoner og skolens dokumentasjon vurderes dithen at alvorlige fysiske hendelser er mye i fokus, med tilhørende fokus også på dokumentasjon og opplæring.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport, og sier at de ikke er enige i konklusjonen. Fylkesmannen tar de ansatte sin kommentar til orientering. Det er presisert at uttalelsen kommer fra ansatt-gruppen, så vi vet ikke om dette er en uttalelse også rektor og skoleeier stiller seg bak, men vi har lagt det til grunn. Kommentaren er generell, og ikke konkret

knyttet opp til gripe-inn-plikten. Vi velger derfor å ikke omgjøre våre observasjoner og vurderinger på bakgrunn av kommentaren.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sørger for at alle som jobber ved skolen griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og sjuende ledd.

2.4. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre og sjuende ledd.

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Saken bestemmer hvor raskt rektor må få varsel.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort. Dere skal dokumentere det dere gjør for å varsle.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Både ansatte og rektor beskriver i intervju og egenvurdering en lav terskel for å varsle muntlig til rektor. Det beskrives at rektor alltid involveres ved langvarige situasjoner eller alvorlige saker. I mindre alvorlige saker beskriver en gruppe at de selv undersøker saken før de eventuelt varsler rektor dersom det er behov. En gruppe viser til den psykososiale planen.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Rektor hentes ofte når ting skjer, og blir på den måten også varslet, i tillegg til at han leser teamreferat. Referatene blir gjennomgått og saker blir tatt opp på fellestid dersom det er behov for avklaringer rundt hva som ble gjort eller om noe skulle vært gjort annerledes.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om at en elev ikke har det trygt og godt?

Alvorlige hendelser varsles ifølge gruppene alltid skriftlig (som avvik eller på skjema for uønsket atferd). Fra nylig har kommunen innført et nytt digitalt avvikssystem, men dette er ikke ytterligere undersøkt av Fylkesmannen da det ikke var opplyst at dette var i bruk på tilsynsdagen. Øvrige hendelser/saker varsles muntlig til rektor eller via team-referat. Rektor oppgir ikke hvordan han dokumenterer muntlige varsler.

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«En annen «gjenganger» i tilbakemeldingene er at vi henviser til kommunens plan for psykososialt skolemiljø. Denne planen er definitivt utdatert, og det arbeides i disse dager med oppdatering og redigering av dette dokumentet. Dette punktet er definitivt et område der vi erkjenner forbedringspotensial. Imidlertid beskrives det at vi har et meldeskjema i denne planen som både er utdatert og at vi ikke dokumenterer at det er i bruk. Dette skjemaet brukes og lagres i elevmappene. I revidering av planen er det ikke gjort endringer i dette skjemaet fordi det ikke henvises til paragrafer eller forskrifter, men det er mer et skjema for utfylling av generelle kommentarer. Videre skrives det at vi ikke dokumenterer at vi bruker skjemaet. Der har vi i RefLex skrevet at prosedyrer som følges er henvist til i skolens håndbok med rutiner som sendes alle ansatte og gjennomgås i fellestid med alle ansatte på p-dager ved skolestart hvert år».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid og om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Ved at ansatte skal varsle om *all* mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, så legges noe av grunnlaget for at rektor får en overordnet oversikt over hvordan elevene har det på skolen. Gjennom varslene skal rektor få et utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker som igjen kan gi rektor kunnskap om det systematiske arbeidet ved skolen. Gjennom varsler skal rektor få et helhetlig bilde av situasjonen ved skolen.

Fylkesmannen vurderer at fremgangsmåten i de mer alvorlige sakene er tydelig, ved at det varsles via avviksskjema eller skjema for uønsket atferd. For de mindre alvorlige hendelsene er team-referater det som brukes ut fra observasjonene vi har gjort. Fylkesmannen mener det kan sannsynliggjøres at rektor sikrer disse fremgangsmåtene for varsling ved at gruppene relativt entydig var klare på at rektor følger opp varsler, både de på eget skjema og de som kommer i referatene, og tar opp dette i fellestid.

Likevel vurderer Fylkesmannen at sikringen av fremgangsmåten ved varsling er mangelfull. Dette begrunnes med at det i observasjonene tydelig kommer informasjon om at det er en vurderingssak når de ansatte skal varsle, noe som særlig er aktuelt i mindre alvorlige saker. I de alvorlige sakene synes dette mer tydelig avklart. Videre vises det i observasjonene til den

psykososiale planen, som ikke har en oppdatert fremgangsmåte ut fra nytt regelverk som kom i 2017.

Også under dette temaet blir team-referatene nevnt, og dette kan være en hensiktsmessig måte å dokumentere varsling på, særlig sett i sammenheng med at rektor leser alle referat, og de ansatte vet at han gjør dette. Samtidig vurderer Fylkesmannen at dette er en sårbar løsning. Dette er fordi informasjonen fort kan forsvinne i mengden av informasjon i referatet og det kan være utfordrende å følge opp. Det er heller ikke beskrevet noen fremgangsmåte som sikrer hvilken informasjon som på hvilket tidspunkt eventuelt overføres til elevens mappe av hensyn til å sikre etterprøvbareheten for både eleven og for skolen. I den psykososiale planen er det nevnt et eget meldeskjema, men ut fra observasjonene ble ikke dette nevnt, så Fylkesmannen vet ikke om dette er noe som er i bruk per i dag.

Fylkesmannens konklusjon er, slik som i pkt. 2.3, basert særlig på hvordan fremgangsmåten er for varsling i de mindre alvorlige sakene.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport, og de peker på Fylkesmannens omtale og vurdering av meldeskjemaet. Fylkesmannen nevner ingenting om at dette skjemaet ikke er oppdatert, vi henviser kun til at det befinner seg i en plan som ikke er det. Dere viser til håndboken, men ingen ansatte nevnte meldeskjemaet – og vi har heller ikke sett eksempler på at det har vært i bruk, jf. eksempelsakene. Dette er grunnlaget for observasjonen og vurderingen vår. Kommentaren tas til orientering, men konklusjonen endres ikke.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre og sjuende ledd.

2.5. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre ledd.

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Saken bestemmer hvor raskt rektor må få varsel. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor avklart hvilke saker de som jobber på skolen skal varsle om straks og hvor raskt de skal varsle om andre saker?

I både egenvurdering og intervju beskriver både ansatte og rektor en fremgangsmåte hvor sakens alvorlighetsgrad avgjør hvor raskt en sak skal varsles. Det skisseres en gruppering av sakene, med hvor det skilles mellom alvorlige og mindre alvorlige saker. Dette gjennomgås jevnlig i fellestid. Det uttrykkes at alle saker skal varsles raskt.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Saker etter kapittel 9 A kan ha ulikt innhold og noen saker er mer tidssensitive enn andre. Noen saker har en slik karakter at de som jobber på skolen må varsle rektor straks om mistanken eller kjennskapen. Andre saker kan være av en slik karakter at de voksne kan vente noe før de varsler til rektor. Det følger av forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 57 L side 24 at «*departementet forutsetter at ledelsen og de ansatte på den enkelte skole vil finne frem til gode løsninger for hvordan varsling skal skje og hvordan informasjonen i varslingene skal ivaretas*».

Både ansatte og rektor beskriver en klassifisering av saker ut fra alvorlighetsgrad, hvor det er tydelig at de mest alvorlige skal varsles straks, mens de øvrige skal varsles snarest mulig. Fylkesmannen vurderer at dette sannsynliggjør at de ansatte er kjent med hvilke saker de skal varsle på hvilket tidspunkt. At alle svarer likt tyder på at klassifiseringen av sakene er kjent for de ansatte, og at dette følges opp av rektor.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre ledd.

2.6. Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 andre ledd andre punktum og sjuende ledd.

Rektor skal varsle skoleeieren om alvorlige tilfeller. Dette kan gjelde saker der krenkelsene er særlig voldelige eller integritetskretnkende, eller der skolen over noe tid ikke har klart å løse en sak. Dere skal dokumentere det dere gjør for å varsle.

Fylkesmannens observasjoner

Rektor gir i intervju uttrykk for at han har varslet skoleeier og at en har en omforent enighet om at alvorlige saker skal varsles, og hvilke saker det gjelder. Rektor sier at det også gis informasjon om utviklingen i saker til skoleeier.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet kontrollere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Formålet med rektors varslingsplikt er å gjøre skoleeier kjent med saker slik at skoleeier kan involvere seg i hvordan skolen håndterer saken. Skoleeier kan innføre rutiner for når skolen skal varsle og rutinene kan sette en lavere terskel for når varslingsplikten inntreffer enn det regelverket legger opp til.

Fylkesmannen vurderer at rektor ivaretar plikten til å varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole varsler skoleeieren om alvorlige tilfeller, jf. opplæringsloven § 9 A-4 andre ledd andre punktum og sjuende ledd.

2.7. Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje og sjuende ledd.

Så snart dere får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal dere undersøke saken nærmere.

Alle elever som er involvert i saken, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Elevene kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Undersøkelsene skal få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Dere må innhente nok informasjon til å avdekke hva som har skjedd, og om én eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Gjennom intervju og egenvurdering beskriver både ansatte og rektor at de undersøker sakene. Hvem som undersøker saken, avhenger av alvorligheten og hvem som er tilgjengelig. Rektor undersøker/er involvert i undersøkelsen i de mest alvorlige sakene. Undersøkelsene baserer seg på samtaler med involverte elever og elevene sine foreldre. Det beskrives et fokus på elevens medbestemmelse, og at han eller hun har rett til å uttale seg. Det gjennomføres også observasjoner. Gruppene viser til «Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø i Åmot skolen», kommunens plan for psykososialt skolemiljø, og den fremgangsmåten for undersøkelse som er skissert der.

Dokumenteres det som gjøres for å undersøke saken?

Undersøkelsene dokumenteres i teamreferat, i elevens aktivitetsplan og i noen tilfeller i logg/loggbok.

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«Undersøkelser vi gjør: Ansatte tar utgangspunktet i at alle elever i perioder kan være sårbare eller særskilt sårbare. Alle ansatte har fått beskjed om å følge med på det psykososiale miljøet og det blir i enkelte tilfeller satt inn forsterket inspeksjon. Vi tar alle på alvor og undersøker saken gjennom å innhente informasjon, samtaler med elev og foresatte, rådgøring med helse, andre relevante instanser m.m. avhengig av sakens karakter og behov. Noe av dette er dokumentert i Visma gjennom meldinger til/fra foresatte, anmerkninger, teamreferater eller møtereferater (elevmapper). Sosiogrammene (i motsetning til elevundersøkelsen som er anonym) benyttes som en viktig del av undersøkelsen om enkelte elever har det vanskelig på en eller annen måte, er sårbare eller særskilt sårbare. Her brukes navn og vi kan se om enkelte elever blir mobbet, sier stygge ting, bestemmer over andre, har venner eller ikke m.m. Dette er et nyttig verktøy og det iverksettes tiltak i fht. det som kommer fram etter at sosiogrammene er analysert. Tiltakene retter seg både mot de som opplever krenkelser og de som krenker. Det gjennomføres loggføring for ALLE elevene i Citrix hvor hver elev har sin mappe. Her føres observasjoner, oppførsel som avviker fra elevens normale oppførsel, samtaler med elever og foresatte, samt andre opplysninger som er relevante i fht. §9A, fortløpende på hver elev. Ved hvert terminoppgjør (jan/juni) overføres loggen til elevmappa i arkivsystemet Elements. I loggen føres fargekoder; grønt er normalt, gult er sårbar og rødt er særskilt sårbar. Viktig å følge opp dette og føre inn endringer fortløpende, samt utvikling i fht. tiltakene som er iverksatt (også for de elevene som ikke har samarbeidsmøter). Skolen har innført rutiner på p-dag hvert år hvor det gjennomgås hva som kjennetegner sårbare og særskilt sårbare elever for alle ansatte».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i

hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Plikten til å undersøke saker ble utvidet ved innføringen av de nye reglene i 2017 ved at skolen skal undersøke *all* mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Undersøkelsesplikten er ikke avgrenset til kun å gjelde tilfeller som f.eks. mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. Videre er undersøkelsesplikten ikke avgrenset til at årsaken til elevens opplevelse må ha sitt utgangspunkt i forhold som skjer i skoletiden og på skolens område.

Rektor og ansatte beskriver i egenvurdering og intervju at målet med undersøkelsen er å få frem alle sider av saken. Det synes å være enighet om at elevens opplevelse og medbestemmelse er viktig. Samtlige grupper viser til den psykososiale planen, og den fremgangsmåten som er skissert der. Dette indikerer at skolen har fremgangsmåte for undersøkelse som de ansatte er kjent med. Fylkesmannen vurderer at rektor følger opp fremgangsmåten gjennom bruk av den psykososiale planen, og ved å selv være delaktig i enkelte undersøkelser. Rektor leser også alle teamreferat, hvor undersøkelsene i stor grad dokumenteres.

Den psykososiale planen er imidlertid fra 2012, og er ikke revidert etter at nye kapittel 9 A ble innført i 2017. Undersøkelsesmetodene synes å være samtaler og observasjon uansett hvilke typer sak det er snakk om. Dette indikerer at det ikke foreligger noen fremgangsmåte for å vurdere hver enkelt sak konkret og at det ikke legges en strategi for å undersøke denne konkrete saken tilstrekkelig. Ansatte og rektor viser i egenvurderingen til at det gjennomføres sosiogram som en årlig aktivitet. Ingen av gruppene har trukket inn dette som undersøkelsesmetode i enkeltsaker, kun som en metode for å følge med på elevene. Fylkesmannen vurderer at de undersøkelsesmetodene som beskrives er smale, og i mange saker ikke vil være tilstrekkelige til å innhente nok informasjon om bakgrunnen for elevens opplevelse.

Undersøkelsene dokumenteres i elevens aktivitetsplan «dersom elev og foreldre mener at saken er godt nok undersøkt». Utover dette dokumenteres det i teamreferater og i logg. Fylkesmannen vurderer at det fremstår noe tilfeldig når det opprettes logg. Videre vurderer vi at teamreferat *kan* være egnet til å dokumentere undersøkelser. Samtidig vurderes det at etterprøvbareheten kan være noe utfordrende for dette formatet. Dette begrunner vi med at referatene inneholder mye informasjon om praktiske forhold i lærerhverdagen til det aktuelle teamet mv. I de fremlagte referatene er informasjonen om elevene relativt kort og deskriptiv. Fylkesmannen er usikker på hvordan de ansatte og teamet kan dokumentere undersøkelsene på en tilstrekkelig måte når informasjonen legges sammen med øvrig informasjon i denne typen dokument, fremfor at det legges eksempelvis i en elevmappe. I samtale den 10.11.20 beskriver rektor at han avgjør om noe skal legges i elevmappa eller ikke. Dette er for så vidt en fremgangsmåte som sikrer etterprøvable dokumentasjon, men det vurderes som for personavhengig og ikke en praksis i personalet.

Fylkesmannen vurderer at det er sannsynliggjort at skolen setter i gang undersøkelser ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vi vurderer imidlertid at de undersøkelsesmetodene som skisseres er smale, og at det samtidig vises til en psykososial plan med en fremgangsmåte som er utdatert. Ut fra dette vurderer vi at rektor ikke har sikret at skolen undersøker saken tilstrekkelig.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport, og gjort rede for hvordan de mener de undersøker. Fylkesmannen tar kommunens kommentar til orientering, men vurderer at dette ikke er sannsynliggjort da majoriteten disse undersøkelsesmetodene ikke ble presentert underveis i tilsynet, hverken i eksempelsaker, rutiner, egenvurderinger eller intervjuer. Det ble her blant annet vist til at sosiometriske undersøkelser brukes som et ledd i å følge med en gang i året, og ikke at det brukes som ledd i en undersøkelse i enkeltsaker. Vi velger derfor å ikke omgjøre våre observasjoner og vurderinger på bakgrunn av kommentaren. Dette gjelder også vurderingene knyttet til hvordan skolen dokumenterer.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje og sjuende ledd.

2.8. Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje ledd.

Så snart dere får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal dere undersøke saken nærmere. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en fremgangsmåte som sikrer at saken undersøkes snarest? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I både egenvurdering og intervju svarer de ansatte og rektor at undersøkelse starter opp «med en gang». Det beskrives at skolen da «bruker alle tilgjengelige ressurser». Alle henviser videre til kommunens plan for psykososialt skolemiljø, og den rekkefølgen for handling i skolemiljø-saker som går frem der.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Som tidligere skrevet er saker som gjelder mistanke eller kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø tidssensitive. Regelverket har derfor krav til at saker skal undersøkes så snart

som mulig. For at skolen skal kunne ivareta tiltaksplikten så må de undersøke saken. Undersøkelsene etter kapittel 9 A kan også avdekke omstendigheter eller forhold rundt elever som skal eller bør følges opp av andre instanser alene eller i samarbeid med skolen.

I svarene fra rektor og de ansatte er det sannsynliggjort at rektor sikrer at de ansatte undersøker saken snarest. Vi har valgt å lande på denne konklusjonen selv om rektor og de ansatte viser tilbake til den psykososiale planen. Dette begrunnes med at de observasjonene Fylkesmannen har er entydige og sannsynlige.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sikrer at skolen undersøker saken snarest, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje ledd.

2.9. Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 femte og sjuende ledd.

Dere må ta stilling til hva som er elevens beste i saken, jf. Barnekonvensjonens art. 3. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at dere kan sette elevens beste til side. Dere må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal dere gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av dere i den enkelte saken. Dere skal dokumentere hvordan elevene er hørt samt hvordan elevenes beste i saken er ivaretatt. Rektor skal sikre at dette blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at eleven som tiltakene skal rette seg mot får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

To av gruppene samt rektor svarer ja på om eleven tiltakene skal rette seg mot får uttale seg om innholdet i aktivitetsplanen. Den ene av disse gruppene tar forbehold om at flere elever ikke ønsker å uttale seg. Den tredje ansattgruppen svarer nei, og viser til at elev og foreldre får medvirke til en viss grad. Det beskrives av denne gruppen at eleven får uttale seg om hvordan samtaler/handlinger skal foregå videre. På spørsmål om hvordan rektor sikrer at elevene får uttale seg, er svaret at en aldri kan sikre seg at alle elever blir hørt til enhver tid.

Gruppene beskriver at de er opptatt av å finne tiltak eleven er enig i, og at elevens rett til å få uttale seg står sterkt. Oversendt dokumentasjon viser elevens uttalelse i en av sakene, mens de tre øvrige sakene viser til sakens bakgrunn uten at elevens stemme kommer tydelig frem.

Får andre elever som tiltak direkte påvirker uttale seg om hvordan tiltaket påvirker dem?

Gruppene beskriver i egenvurdering og intervju at det ikke praktisk mulig å høre alle elever. Ansattgruppene forteller i intervju at de alltid snakker med elevgruppen i etterkant av hendelser, for eksempel slåsskamper hvor flere andre elever er vitner til det som skjer. Det kommer frem i intervju at alle gruppene og rektor mener at skolen legger til rette for at elevene alltid skal få medvirke og komme frem med sine tanker. Elevene fortalte i samtale med Fylkesmannen at de savner at de voksne tar denne praten eller «debrifingen» dersom det oppstår alvorlige hendelser. Ingen av de oversendte eksempelsakene viser at andre elever har fått uttale seg.

Dokumenterer skolen hvordan elevene blir hørt?

Dokumentasjonen gjøres i tilknytning til aktuell elev sin aktivitetsplan.

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«Kommentar fra lærere i team: Vi ser oss ikke enige i fylkesmannens konklusjon fordi: Det er naturlig at ikke alle elever ønsker å komme med noen forslag til aktivitetsplan. Vi tar hensyn til barnets subjektive oppfatning av situasjonen. Enkelte lærere har derfor svart at eleven ikke har deltatt særlig til innholdet i aktivitetsplanen fordi de enten ikke har ønsket det selv eller at de synes det er vanskelig å komme med forslag til tiltak, noe vi lærere har forståelse for. De elevene som svarer at de ikke får debrifingen etter en hendelse (gjelder alvorlige og mindre alvorlige hendelser), kan være fordi det ikke er alt som kan viderefremmes i etterkant på grunn av taushetsplikt til elever som ikke er direkte involverte. Ved en gjennomgang av fylkesmannens tilbakemelding kommer det klart fram at et tydeligere svar på spørsmålet det refereres til i punkt 2.9 ville vært 'Ja' med det samme forbeholdet som nå er notert sammen med et 'Nei.' Altså: Vi anser at elever får uttale seg, eller i det minste får tilbud om å uttale seg, men i enkelte tilfeller velger eleven å avstå av ulike grunner nevnt ovenfor. Vi søker å ta hensyn til elevens subjektive oppfatning, og hva han/hun ønsker å bidra med i arbeidet med egen aktivitetsplan».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Fylkesmannen vurderer at det er en felles forståelse og praksis i ansattgruppen og hos rektor at elevens rett til å uttale seg står sterkt. En gruppe skriver i egenvurderingen at eleven får uttale seg om samtale/handling videre, noe som indikerer at eleven får uttale seg om tiltak i aktivitetsplanen. Samtidig svares det nei på spørsmålet i RefLex, og det tas et forbehold som gjør at Fylkesmannen er usikker på om eleven alltid faktisk får uttale seg om alt, eller bare om eksempelvis formen på samtaler. Dette kan også indikere at det ut fra observasjonene ikke er

noen fast fremgangsmåte på når, hvordan og med hvilke elever dette gjøres. De oversendte aktivitetsplanene viste at noen dokumenterte elevens syn i planen, andre ikke. Videre viser observasjonene at det er diskrepans mellom en av ansattgruppene sin beskrivelse av hvordan de involverer elever etter alvorlige hendelser og elevene sin opplevelse av om dette gjøres eller ikke. Dette kan være en ren tilfeldighet, men samtidig et uttrykk for at elever ikke føler at de får uttale seg i tilstrekkelig grad i saker hvor de føler seg berørt.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport. Det er presisert at uttalelsen kommer fra ansatt-gruppen, så vi vet ikke om dette er en uttalelse også rektor og skoleeier stiller seg bak, men vi har lagt det til grunn. Fylkesmannen tar kommunens uttalelse til orientering, men finner ikke grunnlag for å endre våre observasjoner og vurderinger.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 femte og sjuende ledd.

2.10. Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde, sjette og sjuende ledd.

Plikten til å sette inn tiltak gjelder uavhengig av årsaken til at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Dere skal velge tiltak ut fra faglige vurderinger av hva som er egnede tiltak. Vurderingene skal basere seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer. Dere må tilpasse tiltakene til saken og elevens helhetlige behov.

Dere må ta stilling til hva som er elevens beste i saken. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at dere kan sette elevens beste til side. Dere må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal dere gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av dere i den enkelte saken. Rektor skal sikre at dette blir gjort. Dere må dokumentere hvordan dere setter inn egnede tiltak, hører involverte elever, tar hensyn til elevens beste.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen setter inn egnede tiltak i alle saker? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Alle gruppene svarer i egenvurderingen ja på at det alltid settes inn tiltak der en elev ikke har det bra, og at disse tiltakene tilpasses saken. Dette gjøres i samråd med foreldre, rektor og eventuelle eksterne instanser. Det er fokus på at elev og foreldre skal være tilfredse i prosessen med utarbeidelse og evaluering av tiltak. Gruppene forteller om at skolen kommer frem til faglig egnede tiltak gjennom samtaler med elev og foreldre og ut fra observasjoner. Rektor utdyper at de fleste ansatte på et tidspunkt kan være inne i prosessen med å sette inn tiltak, men at det som regel er rektor og/eller sosiallærer som utarbeider planen i samarbeid med lærer/kontaktlærer. Tiltakene i planen drøftes på team, fordi dette er de som kjenner eleven best. Rektor beskriver også at det noen ganger er aktuelt å drøfte tiltakene på tvers av teamene.

Ansatte forteller at rektor er inne i sakene, samt at han leser alle team-referat. Dette bekrefter rektor selv, og han mener dette er hans sikring for å følge opp fremgangsmåten ved utarbeidelse av tiltak gjennomføres i praksis.

Barnets beste

Det beskrives i egenvurdering og intervju at elevens beste står sentralt i arbeidet med tiltak. Alle er klare på at målet med tiltakene er at eleven skal ha det bra, og at de alltid tenker på barnets beste. En gruppe beskriver i intervju at det ikke er noe fasitsvar på hva som er elevens beste, men at dette alltid kommer frem i tiltakene som utarbeides.

Dokumentasjon

Gruppene forteller i intervju at de dokumenterer hvordan de setter inn egnede tiltak via at dette skrives i referat fra team, samt at tiltakene skal stå i aktivitetsplanen. Når det gjelder dokumentasjon av skolen tar hensyn til barnets beste, så beskrives det at dette kommer frem av tiltakene. De oversendte eksempelsakene viser at det er satt inn tiltak i sakene. De viser ikke en eksplisitt vurdering av elevens beste.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

I Prop. 57 L fremkommer det at behovet for tiltak og hvilke tiltak som skal settes inn, må bero på faglige vurderinger. *«Hvilke tiltak som er egnet og valg mellom tiltak skal baseres på faglige vurderinger og forutsetter at de ansatte har oppdatert og tilstrekkelig kompetanse om skolemiljø og arbeid mot mobbing og andre krenkelser. Godt faglig skjønn baserer seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer»* (Prop. 57 L s. 26). Skolen er også forpliktet til å ta hensyn til barnets beste. Hva som er til barnets beste må vurderes konkret.

Fylkesmannen vurderer at det gjennom egenvurdering og intervju er sannsynliggjort at skolen har en fremgangsmåte for hvordan tiltak skal drøftes og settes inn i en sak. Vi vurderer at rektor har arenaer for å følge opp dette, i form av han er inne i arbeidet med aktivitetsplaner, og ellers bli orientert via team-referat. Tiltakene synes å bli dokumentert i aktivitetsplanen, men for Fylkesmannen er det vanskelig å lese ut fra eksempelsakene om tiltakene er egnede eller ikke. Dette begrunnes med at det er lite dokumentasjon knyttet til hvordan skolen har kommet frem til tiltakene, og hvilke faglige begrunnelser som ligger bak tiltaket. I tillegg er det ikke beskrevet noen fremgangsmåte knyttet til å foreta og dokumentere en vurdering av barnets beste når tiltak utarbeides. Dette fører til at dette kontrollspørsmålet som helhet ikke er oppfylt.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde, sjette og sjuende ledd.

3. Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5.

3.1. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 andre og sjuende ledd og 9 A-5.

Reglene om den skjerpede aktivitetsplikten står i opplæringsloven § 9 A-4 og 9 A-5.

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3. Dere skal dokumentere hvordan dere varsler.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Rektor og ansatte forteller i intervju at de ikke har noen erfaring med denne typen saker, men at alle ansatte er kjent med at de skal varsle rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en ansatt krenker en elev. De ansatte beskriver og bekrefter samme fremgangsmåte. Det er beskrevet en fremgangsmåte i den psykososiale planens pkt. 5.5.

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?

Rektor skriver i egenvurderingen at varsler som gjelder han som rektor skal gå til skoleeier, mens varsler som gjelder andre i skolens ledelse skal til rektor. Ansatte beskriver en annen fremgangsmåte, ved at de alle er klare på at alle varsler som gjelder alle i skoleledelsen skal direkte til skoleeier.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Skolen har ikke hatt en slik sak. Rektor beskriver at oppfølgingen nå består i å holde de ansatte kjent med hva de skal gjøre dersom det skulle skje. Dette gjøres som orientering eksempelvis i fellestid.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Det er ikke dokumentert i noen saker siden det ikke har vært noen på tidspunkt for tilsynet. Rektor og ansatte viser til at fremgangsmåten for dokumentering av varsel blir lik som ved «vanlige» skolemiljøsaker, men at graden av alvorlighet er «alvorlig».

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«Hvis ass rektor blir mistenkt for å krenke elever, så sa alle ansattgruppene at de vil varsle skoleeier. Rektor sa muligens at det kun var hvis mistanken var rettet mot han som rektor at skoleeier skulle varsles. (..) Det er mulig rektor misforsto spørsmålet, men da alle ansattgruppene svarte rett viser det at ikke er feil i rutinene våre. Det betyr at hvis dette hadde inntruffet, ville varsling skjedd på rett måte og slik lovverket krever».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid og om rektor har en bestemt fremgangsmåte som sikrer at de som jobber på skolen, varsler rektor eller eventuelt skoleeieren i slike saker. Hvis skolen ikke har hatt en slik sak, kan Fylkesmannen ikke vurdere om rektor følger opp at de som jobber på skolen bruker fremgangsmåten i praksis. Det må da vurderes om rektor har gjort alle som jobber på skolen, kjent med fremgangsmåten for varsling.

Det er beskrevet en fremgangsmåte for håndtering av denne typen saker i psykososial plan pkt. 5.5, men denne planen er utdatert. Videre er det språk i beskrivelser av fremgangsmåten dersom varselet gjelder en i skolens ledelse, da ansatte sier de skal varsle skoleeier, mens rektor sier de ansatte vet at de skal varsle han som rektor om andre personer i skoleledelsen utenom rektor. Dette gir en usikkerhet om hvorvidt det finnes en fast fremgangsmåte, og gjør at Fylkesmannen ikke kan sannsynliggjøre at rektor har gjort alle som jobber på skolen tilstrekkelig kjent med riktig fremgangsmåte.

Skolen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport, og mener at det er sannsynliggjort at de har riktig forståelse av lovverket siden ansattgruppen svarte slik de gjorde. I RefLex skriver rektor dette om hvorvidt ansatte vet at de skal varsle direkte til skoleeier dersom saken gjelder skolens ledelse: «Ja, men kun hvis det gjelder meg som rektor. Andre i ledelsen har jeg bedt om å bli varslet om». Dette synspunktet ble eksplisitt gjentatt i intervju, og det er derfor ikke grunnlag for å endre våre vurderinger eller vår konklusjon.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-5, 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre og sjuende ledd.

3.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-5.

Alle som jobber på skolen, skal varsle rektor straks, dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker elever, skal skoleeieren få varsel istedenfor rektor.

Hva som er å krenke, skal dere tolke vidt. Det kan være direkte krenkelser, men også mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking. Hvordan elevene opplevde krenkelsen, er uten betydning for plikten til å varsle. Det er tilstrekkelig med mistanke for at plikten til å varsle inntreffer. Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeier straks? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Rektor og ansatte forteller i intervju at de ikke har noen erfaring med denne typen saker, men at alle ansatte er kjent med at de skal varsle raskt. Dette er tema på fellestid, og det vises til referater fra møter, samt til materiale som er lagt frem på fellestid.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid og om rektor har en bestemt fremgangsmåte som sikrer at de som jobber på skolen, varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks. Hvis skolen ikke har hatt en slik sak, kan Fylkesmannen ikke vurdere om rektor følger opp at de som jobber på skolen varsler straks i praksis. Det må da vurderes om rektor har gjort alle som jobber på skolen, kjent med plikten til å varsle straks.

Rektor og de ansatte er klare på at denne typen saker skal varsles «snarest» og «straks». De ansatte forteller at dette har rektor gitt beskjed om. Rektor er klar på at dette er noe alle ansatte vet om at de skal gjøre. I intervju og egenvurderinger fremkommer det en omforent forståelse av at disse sakene er å regne som «alvorlige», og at det dermed skal handles straks.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks, jf. opplæringsloven §§ 9 A-5 og 9 A-3 andre ledd.

3.3. Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 sjuende ledd og 9 A-5.

Rektor skal varsle skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever. Det skal dokumenteres hvordan det er varslet.

Fylkesmannens observasjoner

Rektor svarer ja på dette spørsmålet i både intervju og egenvurdering. Han viser til at skolen har en differensiering på alvorlighetsgrad i saker, som også er kjent for skoleeier. Saker hvor elever opplever (mulig) krenkelse fra ansatt defineres som alvorlig, og skal varsles skoleeier «snarest».

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere om rektor varsler skoleeieren straks i tilfeller hvor det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever. Formålet med rektors varslingsplikt er å straks gjøre skoleeier kjent med saker hvor det er mistanke om eller kjennskap til at ansatte krenker elever. Dette er slik at skoleeier da kan involvere seg i hvordan saken skal håndteres videre, siden lovverket legger opp til at dette er å anse om alvorlige saker, i tillegg til at det også er viktig at skoleeier som arbeidsgiver ivaretar den eller de ansatte som er involverte.

Rektor kan ikke vise til konkrete saker da de ikke har hatt noen, men Fylkesmannen vurderer at rektor er klar på at varsling til skoleeier skal skje straks. Rektor definerer saker med ansatte involvert som av en slik alvorlighetsgrad at de skal varsles skoleeier «snarest». I oppfølgingssamtale med Fylkesmannen er rektor tydelig på at hans bruk av begrepet «snarest» betyr «straks» i denne typen saker.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole varsler skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-5, 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 sjuende ledd.

3.4. Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 tredje og sjuende ledd og 9 A-5.

Dere må undersøke hva som har skjedd. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken.

Hvis undersøkelsene viser at en som jobber på skolen, har krenket elever, må dere undersøke hvordan elevene opplevde dette. Hvis det er elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsene, må dere vurdere hvilke tiltak dere skal sette inn.

En elev som krenkelsen direkte retter seg mot, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne. Dersom krenkelsen rettet seg mot en større gruppe elever, for eksempel en klasse, kan det være tilstrekkelig å snakke med klassen samlet eller med en del av elevene. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Rektor selv er den som ville ha gjennomført undersøkelse i en slik sak dersom den skulle oppstå. Dette bekrefter ansatte at er tilfelle. Rektor tar kontakt med den ansatte det gjelder, og samtale med alle involverte parter er utgangspunktet for videre oppfølging, i tillegg til eventuelle samtaler med andre ansatte som kan ha observert hendelsen. Rektor opplyser at fremgangsmåten er kjent også for assisterende rektor, som fungerer dersom rektor selv er fraværende. Det er ikke oppgitt hvorvidt skoleeier skal involveres.

Dokumenteres det som gjøres for å undersøke saken?

Rektor viser til at undersøkelser generelt vanligvis dokumenteres i teamreferat, i aktivitetsplan og i noen tilfeller i logg/loggbok. Det er ikke oppgitt hvordan undersøkelser i saker der ansatte er involvert blir dokumentert.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har bestemt en fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker alle saker, og at det blir gjort tilstrekkelig grundig. Det må også vurdere om rektor følger opp at de som jobber på skolen, undersøker sakene i samsvar med fremgangsmåten, med mindre rektor selv undersøker sakene. Hvis skolen ikke har hatt slike saker, skal Fylkesmannen vurdere om rektor har gjort det som er nødvendig for at fremgangsmåten blir fulgt, hvis skolen får en slik sak. Plikten til å undersøke saker ble utvidet ved innføringen av de nye reglene i 2017 ved at skolen skal undersøke *all* mistanke eller kjennskap til at en som jobber ved skolen har krenket en eller flere elever.

Observasjonene viser entydig at det er rektor alene som har det hele og fulle ansvaret for undersøkelser i denne typen saker. Det er ikke opplyst at det i mulige saker vil bli delegert ansvar til ansatte, for eksempel i form av å snakke med involverte elever. Fylkesmannen må derfor vurdere om rektor har gjort det som er nødvendig for at hans egen fremgangsmåte blir fulgt dersom det skulle komme en slik sak.

Assisterende rektor har ikke vært tilgjengelig i tilsynsperioden, og Fylkesmannen har derfor ikke fått kontrollert fremgangsmåten med vedkommende. Undersøkelsesmetoden som er beskrevet, er utelukkende samtaler. Fylkesmannen mener det er sannsynliggjort at rektor ut fra beskrivelsen som er gitt, har gjort det som er nødvendig for at fremgangsmåten skal følges, all den tid det beskrevet at det er han selv som har ansvaret.

Rektor viser imidlertid ikke til at det er aktuelt å benytte andre undersøkelsesmetoder (som for eksempel observasjoner, kartlegging relasjon ansatte-elev mv.). Fylkesmannen vurderer derfor at den skisserte fremgangsmåten i mange saker ikke vil være tilstrekkelig til å innhente nok informasjon om bakgrunnen for elevens opplevelse, og at det derfor er en indikasjon på at saken ikke vil bli undersøkt tilstrekkelig grundig.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole ikke sikrer at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-5, 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje og sjuende ledd.

3.5. Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-5.

Dere må undersøke hva som har skjedd. Hvis undersøkelsene viser at en som jobber på skolen, har krenket elever, må dere undersøke hvordan elevene opplevde dette. Hvis det er elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsene, må dere vurdere hvilke tiltak dere skal sette inn.

En elev som krenkelsen direkte retter seg mot, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne. Dersom krenkelsen rettet seg mot en større gruppe elever, for eksempel en klasse, kan det være tilstrekkelig å snakke med klassen samlet eller med en del av elevene. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en fremgangsmåte som sikrer at saken undersøkes straks? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Rektor og ansatte forteller i intervju at de ikke har noen erfaring med denne typen saker, men at det er avklart at det vil være rektor som undersøker disse sakene, eventuelt skoleeier.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal vurdere om fremgangsmåten sikrer at skolen undersøker slike saker straks. Det må også vurderes om rektor følger opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis, med mindre rektor selv undersøker sakene. Hvis skolen ikke har hatt slike saker, skal Fylkesmannen vurdere om rektor har gjort det som er nødvendig for at saken blir undersøkt straks, hvis skolen får en slik sak. Saker som gjelder mistanke eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever er gjerne tidssensitive.

Rektor er klar på at denne typen saker vil bli undersøkt straks. Rektor er tydelig både i egenervering og intervju på at disse sakene er å regne som «alvorlige», og at det dermed skal handles straks. Det vises til at dette er avklart med skoleeier, som vil bli orientert om denne typen saker på grunn av alvorligheten.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sikrer at skolen undersøker saken straks, jf. opplæringsloven §§ 9 A-5 og 9 A-3 andre ledd.

4. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak

Aktivitetsplikten står i opplæringsloven § 9 A-4. Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

4.1. Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

Dere skal lage en skriftlig plan som skal angi hvilken elev planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak dere har planlagt, når dere skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når dere skal evaluere tiltakene.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Fylkesmannens observasjoner

En av ansattgruppene beskriver i egenvurderingen at de utarbeider aktivitetsplan når det er nødvendig, og at det da brukes en mal. I intervju presiseres det at en slik plan alltid lages når det er riktig å gjøre det, ut fra den enkelte sitt pedagogiske skjønn og sakens alvorlighetsgrad. Øvrige ansatte og rektor er klare på at det alltid lages en plan når det skal settes inn tiltak i saken og at det finnes en mal for dette.

De oversendte eksempelsakene (4 stk.) viser at det er laget aktivitetsplaner i de aktuelle sakene. Planen er ulike, med noe ulikt oppsett.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om skolen lager en plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

Fra Prop. 57 L s. 33: «Departementet mener at innholdet i dokumentasjonen bør være skolens plan for hvordan en konkret sak skal håndteres. Dokumentasjonen må for å oppfylle sitt formål som et minimum beskrive a) hvilket problem tiltakene skal løse b) hvilke tiltak skolen har planlagt c) når tiltakene skal gjennomføres d) hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene e) når tiltakene

skal evalueres. Disse punktene utgjør etter departementets syn det som minimum må til for å dokumentere skolens planer for hvordan en bestemt sak skal håndteres og sikre en effektiv gjennomføring av tiltakene. Innholdet kan også trygge elevene og foreldrene om at skolen tar tak i saken. Det stilles ikke formkrav til planen utover at den skal være skriftlig».

Planene er noe ulike i utformingen, noe som kan tyde på at malen ikke alltid blir fulgt. I tillegg brukes det enkelte vage formuleringer, eksempelvis at «evaluering skal skje kontinuerlig». Dette er uheldig sett hen til at en her bør ha konkrete datoer eller omtrentlige tidspunkter for evaluering. Fylkesmannen vurderer imidlertid at aktivitetsplanene i dokumentasjonen til tross for de noe vage formuleringene innholdsmessig er i samsvar med loven.

Enkelte ansatte gir uttrykk for at det er en vurderingssak hvorvidt det skal lages en plan eller ikke når det settes inn tiltak. Dette indikerer at det er opp til den enkelte ansatte å vurdere alvorlighetsgrad og bruke skjønn. Denne observasjonen ble gjort både i egenvurdering og i intervju, og styrker derfor sannsynligheten for at det ikke alltid utarbeides en aktivitetsplan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at Åmot ungdomsskole ikke lager en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 når skolen skal sette inn tiltak i en sak, jf. opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

4.2. Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

Dere skal lage en skriftlig plan som skal angi hvilken elev planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak dere har planlagt, når dere skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når dere skal evaluere tiltakene.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Fylkesmannens observasjoner

Får eleven og foreldrene aktivitetsplanen dersom de ber om den?

Både rektor og alle ansatte svarer i intervju at foreldre og elev er delaktige i utformingen av planen, og at de får denne utdelt. I egenvurderingen svarer alle det samme, med unntak av en gruppe som svarer at denne deles ut dersom det er nødvendig.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om eleven og foreldrene som saken gjelder får aktivitetsplanen fra skolen.

Her svarer en gruppe at elev og foreldre får planen dersom det er nødvendig. Dette kan tyde på at elev og foreldre ikke alltid får denne utdelt. Ut fra rektor og de ansattes svar vurderer Fylkesmannen det imidlertid som sannsynliggjort at elev og foreldre får aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den. Dette underbygges av at elev og foreldre som hovedregel er med på å utarbeide planen.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at Åmot ungdomsskole gir aktivitetsplanen til elev og foreldre dersom de ber om den, jf. opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

4.3. Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde og sjuende ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Dere skal informere elever og foreldre om at de kan melde saken sin til fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Fylkesmannens observasjoner

Både ansatte og rektor opplyser i intervju at rektor alltid følger opp at tiltakene gjennomføres i de sakene hvor det er laget en aktivitetsplan. De ansatte forteller i intervju at det er ulike arenaer hvor rektor følger opp, og evalueringsmøte og teamreferat er to av disse. Rektor forteller at han

sikrer oppfølgingen også via å være inne i sakene, ved at «elevsaker» er fast punkt på alle teammøter og at rektor alltid leser referat fra team og aktivitetsplanene som er utarbeidet.

To ansattgrupper svarer at skolen ikke gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen, mens en gruppe svarer ja på samme spørsmål. De to som har svart negativt har i sin begrunnelse i RefLex beskrevet at de har tatt høyde for at endringer kan skje og at justeringer av opprinnelig tiltak kan være nødvendig.

I de oversendte eksempelsakene kommer det frem at det er gjort evalueringer. Alle sakene vi har fått tilsendt ble vurdert som avsluttet av skolen etter evalueringen.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om rektor følger opp at fremgangsmåten som er angitt i aktivitetsplanen gjennomføres. Observasjoner i egenvurderinger og intervjuer viser entydig at rektor er involvert i oppfølgingen av tiltak.

De oversendte eksempelsakene viser at rektor er inne på flere stadier i sakene. Vi kan ut fra disse sakene ikke se at justeringer er lagt inn i aktivitetsplanen, men dette skyldes at alle sakene vi har fått oversendt hadde status «problemet er løst». Justeringer i tiltakene diskuteres i team, hvor det føres referat. Fylkesmannen vurderer at det samlet sett er sannsynliggjort at rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltakene i tråd med aktivitetsplanen.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole følger opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde og sjuende ledd.

4.4. Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Fylkesmannens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon, inkludert elevenes syn på hvordan tiltakene har virket og hvilke endringer eleven ønsker? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I egenvurderingen beskriver en gruppe at dette gjøres på ulike måter, blant annet gjennom observasjon i timer og friminutt, samt gjennom samtale med elev og foreldre. En annen gruppe skriver at arbeidet evalueres underveis, sammen med eleven, i team og i samråd med rektor og foreldre. Den tredje gruppen gjentar den samme fremgangsmåten, men legger også til at eksterne instanser kan være en del av evalueringen. Rektor sin beskrivelse av fremgangsmåten harmonerer med det ansatte beskriver.

I intervju gjentas fremgangsmåten. I tillegg beskriver en gruppe at det er slik at eleven noen ganger ikke er med på evaluering, av hensyn til eleven selv. Da sørger foreldrene for å målbære elevens syn.

Dokumentasjon

Dokumentasjon på evaluering og justering blir lagt inn i aktivitetsplanen og i team-referat.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Fylkesmannen skal også her undersøke om rektor har en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen alltid innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket og hvilke endringer eleven ønsker. Fylkesmannen skal også undersøke om rektor følger opp at de som jobber på skolen bruker framgangsmåten i sakene.

Alle ansattgruppene og rektor beskriver en likelydende fremgangsmåte når det kommer til innhenting av informasjon om hvordan et tiltak har virket. Fylkesmannen vurderer at rektor følger opp fremgangsmåten gjennom å være delaktig i sakene, gjennom å lese team-referat og aktivitetsplaner. Dialog med foreldre og elev uttrykkes som viktig i sakene, og det kommer til uttrykk gjennom observasjonene at målestokken på om tiltaket er bra er om foreldre og elev er fornøyde.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer elevene ønsker, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

4.5. Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Fylkesmannens observasjoner

I egenvurdering svarer samtlige ja på hvorvidt tiltakene tilpasses basert på informasjonen som innhentes og på elevens syn. En ansattgruppe skriver at dette gjøres hvis det er nødvendig. I intervju utdyper denne gruppen at tilpasninger alltid skjer dersom det er behov for det, basert på informasjonen som er hentet inn.

I oversendte eksempelsaker er det eget punkt for evaluering. Videre er det i denne dokumentasjonen gitt eksempler på hvordan evalueringen har foregått og hva resultatet har blitt. Samtlige saker Fylkesmannen har mottatt er avsluttet.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid. Det er ikke nødvendig med en fast fremgangsmåte for at rektor skal oppfylle kravet om å «sørge for».

Fylkesmannen vurderer at det er sannsynliggjort at rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn.

Fylkesmannen vurderer at tiltakene drøftes i ulike fora, også med elev og foreldre. Vi har ikke sett eksempler på at tiltak er justert siden alle eksempelsakene ble avsluttet etter evalueringen, men mener observasjoner i egenvurdering og intervju sannsynliggjør at rektor sørger for at justeringer gjøres dersom evaluering viser at det må gjøres.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at rektor ved Åmot ungdomsskole sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

4.6. Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?

Rettslige krav

Forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Dere skal informere elever og foreldre om at de kan melde saken sin til fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Fylkesmannens observasjoner

Både rektor og de ansatte viser både i intervju og egenvurderinger til informasjon som står på skolens hjemmeside. De viser også til at informasjon om skolemiljø og melding til Fylkesmannen blir gitt til foreldrene på foreldremøter, i første rekke av rektor. Elevene får informasjon ved oppstart av nytt skoleår. I samtale med elevene var det noe usikkerhet om hvorvidt de hadde fått informasjon om melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannens vurdering er at skolen har informert foreldre og elever om retten til å melde sin sak til Fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten. Skolen bør vurdere å gjenta informasjonen gjennom skoleåret, og tilpasse informasjonen som gis til elevene.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannens konklusjon er at Åmot ungdomsskole informerer elever og foreldre om at de kan melde saken sin til fylkesmannen dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

5. Våre reaksjoner

5.1 Pålegg om retting

Vi har funnet at dere ikke overholder regelverket på alle områder. Vi pålegger dere derfor å rette opp følgende forhold, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

Del 1 - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

1. sikrer for at alle som jobber ved skolen følger spesielt godt med på om de særskilt sårbare elevene har et trygt og godt skolemiljø.
2. dokumenterer hva som blir gjort for å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø.
3. sørger for at alle som jobber på skolen er kjent med hvordan de skal gripe inn mot ulike krenkelser.
4. dokumenterer situasjoner der en som jobber ved skolen har grepet inn mot ulike krenkelser.
5. sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
6. dokumenterer det de ansatte gjør for å varsle.
7. sikrer at saken undersøkes tilstrekkelig grundig dersom de har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
8. dokumenterer hvordan det er undersøkt dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.
9. sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen.
10. sikrer at det blir satt inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt.
11. dokumenterer hvordan det er satt inn egnede tiltak, hvordan involverte elever er hørt og hvordan det er tatt hensyn til elevens beste.

Del 2 - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

1. sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever.

2. sikrer at alle som jobber på skolen, varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen.
3. sikrer at saken undersøkes tilstrekkelig grundig dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever.

Del 3 - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9 og forvaltningsloven § 11. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen:

1. lager en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

5.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er **15.03.2021**. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til Fylkesmannen. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

7. Vedlegg - Liste over dokumentasjon

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Egenvurdering i RefLex, levert av rektor, to lærergruppe og en gruppe andre ansatte
- Kopi av fire konkrete skolemiljø saker som er behandlet ved skolen
- Skolens håndbok for ansatte
- Referater fra teammøter
- Referater fra personalmøter
- Dokumentasjon på varsel til skoleeier
- Eksempler på utfylt avviksskjema
- Kommunens plan for psykososialt arbeidsmiljø

Det ble gjennomført stedlig tilsyn på Åmot ungdomsskole den 14.10.20. På grunn av situasjonen knyttet til den pågående korona-pandemien, så ble intervjudagen gjennomført via Teams. Vi snakket med rektor, totalt seks lærere og fire øvrige ansatte. I tillegg har vi hatt en samtale med en gruppe på fem elever (14.10.20) samt med to representanter fra FAU ved skolen (13.10.20). Det ble gjennomført en avklarings-/oppfølgingssamtale med rektor den 10.11.20, hvor vi avklarte enkelte spørsmål knyttet til våre observasjoner. Sluttmøte ble holdt den 25.11.20, og kommunen kom med sine kommentarer til foreløpig rapport i brev datert 04.12.20.